

Forfatter: Drachmann, Holger

Titel: Forskrevet

Citation: Drachmann, Holger: "Forskrevet", i Drachmann, Holger: *Forskrevet*, udg. af Lars Peter Rømhild, Det Danske Sprog- og Litteraturselskab, Borgen, 2000, s. 694. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-drachmann14val-shoot-idm140708758037504/facsimile.pdf> (tilgået 27. juli 2024)

Anvendt udgave: Forskrevet

Ophavsret: Udgiver har den fulde ophavsret.

Dog kan værket gengives i det omfang som det følger af ophavsretsretlige undtagelser om citat, kopiering til privat brug mv. Desuden kan der ske kopiering til undervisningsbrug mv. i det omfang som det følger af aftaler indgået med Copydan og tilsvarende institutioner.

Nogle af værkerne i Arkiv for Dansk Litteratur er dog helt fri af ophavsret (public domain), og så kan du bruge værket frit.

Du kan finde hvilke værker fra Arkiv for Dansk Litteratur som er frie i [denne liste](#). Har du spørgsmål til benyttelsen af et værk, kan du kontakte udgiver: [Det Danske Sprog- og Litteraturselskab](#)

deres familier bl.a. dyrkede Det Kgl. Teaters underholdende eller klassiske repertoire.

- 14 *(vi) ville (nyde)*: nutids flertalsform; om denne ældre grammatiske forms lejlighedsvis brug i romanen, se Efterskrift s.682f. – *saa begyndte Orkesteret*: mellemaktsmusik, se s.16, l.10. – *Haydn*: Joseph H. (1732-1809), østrigsk komponist.
- 16 *Rafaël*: Raffaello Santi (1483-1520), en af renessancens store italienske malere. – *fransk Visit*: kortvarigt besøg.
- 17 *Hælv*: halvdel.
- 18 *Danmark (...)* *Vænge*: den ikke mindst efter 1848 populære fædrelandssang om Tyre Danebod, af Laurids Kok (1634-91), trykt første gang i Peder Syv: *200 Viser om Danske Konger, Kæmper oc Andre* (1695). – *saluterede*: gjorde honnør for el. hilste med kanonsalut. – *skuffende*: illuderende. – *Brillant*: strålende glans.
- 20 *Torvet*: Kongens Nytorv. – *Sponovgn*: normalt hestetrukken i perioden (1880erne). – *skuffe*: bedrage.
- 21 *Holmens Kanal*: se kortet s.691 ang. denne og andre københavnske og frederiksbergske lokaliteter omtalt i romanen. – *sprungen*: danset (til ende). – *Chr. Winther*: (1796-1876) opfattes her som den landlige danske sommers digter. – *ville (...) oprive (...)* *fortære*: nutids flertalsformer, se Efterskrift s.682f. – *Etatsraad*: titel på person i 3. rangklasse, jf. n.t.s.68.

1.1.2

- 22 *Vorierre under Debat*: evt. med genlyd af Georg Brandes' lösen, i indledningsforelæsningsen til *Hovedstrømningerne* nov. 1871, om at sætte problemer under debat. – *Akademiet*: her = kunsten, vel særlig den etablerede, konservative; Det Kgl. Akademi havde fra midten af 1700-t. til huse i Charlottenborg på Kgs. Nytorv. – *kvantsvis, som Holberg siger*: på skromt; fx i Holbergs *Ulysses Von Ithacia* (1724, tr. 1725): »De slaas kvants-viis sammen«, regianvisning i 2. akt, 9. sc. – *untertemænd*: (ry.) aktivitetsberedt, rede til at udrette noget. – *Bagatelens Skole*: også den danske titel fra 1788 på R.B. Sheridans komedie *The School for Scandal* (1777). – *Fåleværk*: slibemaskine, knivfabrik.
- 23 *Klopfægteri*: skærmysler, klammeri. – *stive i Hætt*: stædige, dogmatiske. – *ville*: se Efterskrift s.682f. – *skabrøse*: vovede. – *Udstillingen*: Charlottenborgs forårsudstilling.
- 24 *Pariser-Salonen*: den årlige officielle kunstudstilling i Paris. – *Impressi-*

onismen: den moderne retning i fransk malerkunst, gerne dateret fra en udstilling i Paris 1874. – *Lionardo*: den italienske renaissance-kunstner Leonardo da Vinci (1452-1519). – *Seminarisme*: halvdan-nelse, substansløst præk. – *en Journalist og Æsthetiker*: om modeller for denne og andre romanpersoner, se Efterskrift s.645f. – *Askov*: Askov Folkehøjskole, grundlagt 1865, var central i den grundtvigske bevæ-gelse. – *Bjønsons »Fiskevejten«*: udg. 1868. Den norske digters for-tællinger signalerer sammen med det førnævnte, at Norager tilhører den grundtvigske side af Venstre-bevægelsen og måske ynder den såkaldte skolelærerlitteratur mere end de Brandes'ske gennembruds-forfattere.

- 25 *to Mænd*: se Efterskrift s.646. – *de to Augure(s)*: augurerne i det gamle Rom tydede de tegn, der tilkendegav gudernes vilje; eksperter og vismænd. – *en garde*: (fr.) på vagt.
- 26 *Islander*: Brynjulf er et gængs oldnordisk og nyislandsk navn. – *Gasos*: lamperne brændte med gas, jf. s.27, l.19.
- 28 *Cliquot*: en champagne. – *Treuga Dei*: (lat.) Guds fred, våbenstilstand påbudt af kirken i middelalderen. Tidligere en af forf.s ideer til ro-manens titel. Sml. også s.94. – *Lejdebrev*: tilladelse til fri gennemrejse ellign. – *mod Skønhed (...) stræbt*: vistnok en allusion til Henrik Ibsens ord i »Ballonbrev til en svensk dame« (dec. 1870, i Ibsens *Digte*, 1871): »Thi mod skønhed hungrer tiden«, som Drachmann har som motto for sin bog *To dramatiske Digte* (1889). – *Glutten*: spædbarnet.
- 29 *de »lykkelige Faa«*: jf. det engelske udtryk »the happy few«, egl. fra Shakespeares *Henry V* (1599), 4.akt, 1.sc., v.60: »we few, we happy few, we band of brothers«, dvs. kongen og hans tapre skare over for en talstærk fjendtlig styrke.
- 32 *Confound it!*: (eng.) pokkers også! – *Polyfen(-Tænder)*: menneske-ædende kæmpe i den græske sagnverden, jf. *Odyseen*, 9. sang. – *Seid (...)* *Millionen*: fra Fr. Schillers digt »An die Freude« (1785), kendt som slutkor i Beethovens 9. symfoni (1824).
- 33 *Blækeme*: sonderende patruljesoldater. – *Gid Pest (...) Huse*: »A plague a (= on) both your houses!« udbryder Romeos ven Mercutio fle-re gange i Shakespeares tragedie *Romeo and Juliet* (ca. 1595), 3.akt, 1.sc., da han er blevet dødeligt såret i striden mellem slægterne (»hu-sene«) Capulet og Montague. – *Heibergs Æsthetik*: den kunstopfattel-se og poetik, som J.L. Heiberg (1791-1860) udbredte gennem af-handlinger, kritik og til dels digtning, nød autoritativ status i vide kredse også efter hans død, men ansås af de yngre i 1870'erne og 80'erne for forældet, spekulativ, af en ugyldig idealisme. – *Allens*

Danmarkshistorie: historieprofessoren C.F. Allen (1811-71) havde skrevet en *Haandbog i Fædrelandets Historie* (1840), derpå en *Lærebog i Danmarks Historie til Skolebrug* (1843), der var meget udbredt. – *Bon vivant*: (af fr.) levemand.

- 34 *Confound (...) King*: fra den engelske kongesang »God save our gracious Queen/King» (1742) stammer disse linjer om rigets fjender: slå deres rænker itu./ gør deres lumpne kneb til skamme./ Gud bevare (egl. frølse) Kongen. – *Havelock*: kappe med slag uden ærmer. – *Vale*: (lat.) farvel.

1.1.3

- 35 *Frokost*: morgenmad. – *Middag*: varmt måltid midt på dagen el. hen på eftermiddagen.
- 36 *Rheden*: opankringsfarvandet uden for havnen. – *Dampernes Trafik*: til landliggerbyerne langs Øresund fra Skovshoved til Helsingør. – *Værfterne*: mindre træskibsværfter reduceredes med den tekniske udvikling efter ca. 1850.
- 37 *næppe ville*: se Efterskrift s.682f. – *Livius*: den romerske historieskriver Titus Livius (59 f.Kr.-17 e.Kr.) læstes normalt i skolens latinpensum. – *Trigonometrien*: læren om beregning af (vinkler og linjelængder i) trekanter. – *gik paa Stumperne*: kun med nød og næppe holdt den gående. – *Nihilister*: betegnelse for de russiske anarkister, der vakte opsigt i tiden såvel ideologisk som ved attentater o.a. voldsudøvelse.
- 39 *Det Gode, det Skønne, det Sande*: traditionel trehed af begreber i den idealistiske og romantiske æstetik og filosofi. – *Idealisme og Realisme*: populære begreber i forb. m. navnlig 1870ernes frontdannelser i livsanskuelse og kunst, således at idealisme gjaldt den ældre (generations) forædlende kunst, realisme den moderne, formentlig illusionsløse virkelighedsafbildning.
- 40 *Valggenus*: formueforhold som betingelse for valgret. – *Hovedlineal*: stor, T-formet lineal. – *faa Lov til at lære Latin – og tage saa mange Examinere, De vil*: 1875 indførtes adgang for kvinder til studentereksamen og til universitetet.
- 42 *for bedre Køb*: billigere.
- 43 *mange Minotaurer (...)* *Ariadnetraad*: i den græske sagnverden kendes Minotaurus, et uhyre delvis i tyreskikkelse, der skjultes i Labyrinten i Knossos på Kreta og hvert år som offer fordrede 7 unge mænd og 7 unge kvinder fra Athen. Minotaurus blev fældet af Theseus, som fik